

**ТЭТГЭВРИЙН НЭРИЙН ДАНСЫГ ӨВЛҮҮЛДЭГ ТАЛААРХ ГАДААДЫН ЗАРИМ ОРНЫ
ТУРШЛАГА, ЭРХ ЗҮЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ**(Судалгаа - мэдээлэл)

Б. Ариунжаргал, Т. Мягмаржав

ОРШИЛ

Судалгааг Улсын Их Хурлын гишүүн З. Алтайгийн ирүүлсэн захиалгын дагуу Тэтгэврийн нэрийн дансыг өвлүүлдэг бусад улс орнуудын туршлага, хууль эрх зүйн зохицуулалтын талаар Герман, Япон, Эстони, Украин улсын туршлагаас судалсан болно.

Анх “Монгол Улсын тэтгэврийн хууль” -ийг 1958 онд Ардын Их Хурлын чуулганаар баталсан. Одоо 1994 оны “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр тэтгэмжийн тухай”

хууль, 1999 онд батлагдсан “Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн нэрийн дансны тухай” хуулийг мөрдөж байна.

Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн нэрийн данс гэдэг нь тухайн хүний ажилласан бүхий л хугацаанд төлсөн шимтгэлийг үндэслэн тэтгэвэр тооцох арга юм. “Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн нэрийн данс”-ны хуулийн дагуу нэрийн дансаа 592.1 мянган хүн нээлгэж 416.7 тэрбум төгрөгийн хуримтлал тооцогдсон боловч тэтгэврийн даатгалын санд энэ хөрөнгө байхгүй байгаа нь зөвхөн хийсвэр тооцооллын хэмжээнд байна.

Монгол Улсын Их Хурлын 1999 оны 38 дугаар тогтоол Монгол Улсын тэтгэврийн шинэчлэлийн үндсэн чиглэлийн дагуу 1960 оноос хойш төрсөн иргэд хуваарилалт хуримтлалын хосолсон шинэ тогтолцоонд 2005 оноос шилжсэн бөгөөд нийгмийн даатгал төлж байгаа хүн бүрийн нэрээр нь данс нээж, төлсөн мөнгийг нь хуримтлуулж, тэтгэврийн насанд хүрэхэд тэр данснаас нь мөнгийг нь олгох, өөрөөр хэлбэл, хэдий чинээ ихийг хуримтлуулна, төдий чинээ ихийг хүртэх боломж нээгдэх, шударга тогтолцоо юм.

2001 оны 1 дүгээр сарын 1-ээс эхлэн нэрийн дансыг хөтөлж ирсэн. Нэрийн дансанд эхний үлдэгдэл, даатгуулагчийн төлсөн шимтгэл, нэрийн дансны орлогод тооцсон хүү тусгагдах ёстой гэдгийг хуульчилсан.

ГАДААД ОРНУУДЫН НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ОНЦЛОГ

Нийгмийн даатгал гэдэг нь төрийн нийгмийн бодлогыг хэрэгжүүлэх механизм, хүн амын нийгмийн хамгааллыг зохион байгуулах үндэс юм. Энэ тогтолцоо нь дэлхий нийтийн практикт зохион байгуулалтын дараахь хэлбэртэй байдаг. Үүнд:

1. Улсын нийгмийн даатгал (заримдаа төвлөрсөн даатгал гэдэг)
2. Хамтын даатгал (төвлөрсөн бус даатгал)
3. Холимог даатгал
4. Хувийн даатгал

Улсын даатгал нь зохион байгуулалтын хувьд заавал байх нийтийн шинжтэй, улсын нийгмийн даатгалд зонхилох байр эзэлдэг тогтолцоо юм.

Хамтын даатгал нь: Хамт (төвлөрсөн бус)-ын даатгал нь ажил олгогчид, хөлсөөр ажиллагчдын эрх ашгийг хохироож байснаас төр үйлдвэрчний эвлэлийн байгууллагатай хамтран бий болгосон заавал болон сайн дурын хэлбэрээр байх даатгал юм. Энэ загвар Япон АНУ зэрэг улс орнуудад байдаг.

Холимог даатгал нь: Холимог шинж чанартай байна. Холимог загвар нь улсын нийгмийн даатгалын болон хамтын даатгал нийгмийн чанартай эрсдлийг арилгахад тэнцүү үүрэг гүйцэтгэдэг. Холимог хэлбэрийн даатгал анх Швейцарт бий болсон бөгөөд Франц, Швейцар, Герман зэрэг улс орнууд хэрэглэдэг байна.

Хувийн даатгал нь: Хувь хүн бүртэй даатгалын гэрээг байгуулж уг гэрээ нь түүний хэрэгцээ, хүсэлтийг харгалзан даатгалын хэлбэр шимтгэлийн хэмжээг тусгасан байна. Хувийн даатгалын хүрээнд хувь хүн даатгалын ямар компанитай гэрээ хийж, өөрийгөө ямар эрсдлээс хамгаалахаа чөлөөтэй сонгоно. Хувийн даатгал тэнцэх зарчмын үндсэн дээр хэрэгждэг. Даатгуулагчийн авах тэтгэврийн хэмжээ нь түүний төлсөн шимтгэлийн хэмжээтэй тэнцүү байдаг.

Дараахь хүснэгтээс тэтгэвэр тогтоолгох нас болон төлөх шимтгэлийн хувь хэмжээг харж болно.

Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн хувь хэмжээ

Д/д	Улсын нэр	Тэтгэвэр тогтоолгох нас		Төлөх шимтгэлийн хувь, хэмжээ (хувиар)		Засгийн газрын оруулах хувь, нэмэр
		эр	эм	Даатгуулагч	Ажил олгогч (эзэд)	
1.	Австрали	65	60	10.25	12.55	Зөрүүг олгоно
2.	Канад	65	65	2.50	2.50	Бүх нийтийн тэтгэвэр олгоно
3.	Франц	60	60	6.55	8.20	-
4.	Герман	65	65	8.75	8.75	Нийт зардлын тавны нэг хувийг олгоно
5.	Япон	60	58	7.25	7.25	Захиргааны зардал олгоно
6.	БН СУ	60	60	2.00	2.00	Захиргааны зардал олгоно
7.	Пакистан	60	55	-	5.00	5.0 хувийг төлнө
8.	Филиппин	60	60	3.30	4.70	Зөрүүг олгоно
9.	АНУ	65	65	6.20	6.20	-
10.	Монгол улс	60	55	10.0	10.0	-

Дээрхи хүснэгтээс харахад өндөр хөгжилтэй орнуудтай харьцуулахад Монгол улс нийгмийн даатгалын шимтгэл өндөр байгааг харуулж байна.

ГЕРМАН УЛС

Герман улсын нийгмийн даатгалын тогтолцоог Австри, Англи, Орос, Япон зэрэг улс орнуудад авч хэрэглэсэн ба АНУ, Канад, Латин Америкийн орнууд мөн авч хэрэгжүүлсэн. Германы нийгмийн даатгалын тогтолцоо нь 1889 оноос эхтэй бөгөөд орчин үеийн тэтгэврийн тогтолцооны шинэчлэл нь 1957 онд хийгдсэн байна.

Герман улс нь эдийн засгийн хамтын ажиллагааны гишүүн орнуудын нэгэн адил тэтгэвэр тэтгэмжийн асуудалд 2001 онд шинэчлэл хийсэн. Уг шинэчлэл нь дараахь 3 асуудлыг тулгуур зарчмаа болгосон:

- Бусад хадгаламжийн татварыг нэмсэнээр өндөр настны хадгаламжинд зориулагдсан татварын хөнгөлөлттэй нөхцлөөр санхүүжих
- Уг хөтөлбөрт тэтгэвэрт гарах цагт тэтгэврийг (annuitization) насан эцэстэл нь тогтмол мөнгийг олгож байхаар заагдсан
- Одоогийн гэр бүлийн статус буюу өрхийн орлого бага, хүүхэдтэй өрх гэр бүлд

шууд тэтгэмж олгох

Нийт ажиллах хүчний 85 хувь нь (Public retirement insurance) Нийтийн тэтгэврийн даатгалд хамрагддаг байна. Герман улсад хэрэгжиж байгаа тэтгэврийн тогтолцоо дараахь 3 хэлбэртэй:

1. Төрийн тэтгэврийн даатгалын тогтолцоо
2. Төрийн бус байгууллага болон хувийн компаниудын хөтөлбөр
3. Нэрийн тэтгэврийн буюу хувийн тэтгэврийн хөрөнгө оруулалт

Ажиллаж байх хугацаандаа тэтгэврийн даатгалын санд шимтгэл тогтмол төлж байсан иргэн тэтгэврийн насанд хүрэх болон хөдөлмөрийн чадвар алдах үед тэтгэвэр авдаг. Хуулиараа тэтгэвэрт гарах нас 65 байдаг ч хүсвэл 67 нас хүртэл ажиллах эрх нь нээлттэй байдаг. Мөн 35 жил даатгуулсан иргэн 63 насандаа тэтгэвэр тогтоолгох эрхтэй. 45 жил ажилласан хүнд тэтгэврийг дундаж цэвэр цалингийн хувиар тогтоодог ба энэ нь Германд ихэнхдээ дундаж цалингийн 70 хувь байдаг. 1992 оноос эхлэн даатгуулагчийн хүүхдээ асарсан, 1995 оноос эхлэн гэрийн ажил хийсэн хугацааг оруулж тооцдог болсон байна.

Тахир дутуу болон хөдөлмөрийн чадваргүй хүмүүс 35 жил даатгуулсан нөхцөлд, мөн эмэгтэйчүүд 15 жил даатгуулсан, 40 наснаас хойш 121 сараас доошгүй хугацаанд шимтгэл төлсөн бол 60 настайдаа тус тус тэтгэвэр тогтоолгох эрхтэй. Ажилгүй иргэнд өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон бол дараахь болзлыг хангасан нөхцөлд тэтгэвэр нь олгогдоно. Үүнд:

- Сүүлийн бүтэн хагас жилд нэг жилээс багагүй хугацаанд ажилласан.
- 60 нас хүрсэн.
- 15 жилээс доошгүй хугацаанд даатгуулсан.
- Сүүлийн 10 жилийн 8-аас доошгүй жилд нь шимтгэл төлсөн.

Германы тэтгэврийн хуулинд хувь хүний хөдөлмөрийн хөлснөөс тухайн хүний тэтгэврийн хэмжээг тодорхойлдог байна.

Герман улсын “Тэтгэвэр тэтгэмжийн шинэчлэлийн акт” (Pension Reform Act 1992) нийгмийн хамгааллын тэтгэмжийн тухай хуулийн 4 дүгээр бүлгийн 97 дугаар зүйлд заасны дагуу тэтгэврийн даатгалтай иргэн нас барсан тохиолдолд нийт төлсөн мөнгөний 60 хүртэлх хувийг эхнэр, нөхөр болон өнчин хоцорсон үр хүүхдэд нь буцаан олгохоор заасан. Мөн тус хуулийн 6 дугаар бүлгийн 103-105 дугаар хэсэгт тэтгэврийн даатгуулагчийн мөнгийг гэр бүлийхэнд нь буцаан олгохгүй нөхцлийг заасан:

- Тухайн даатгуулагчийг нас барахад нөлөөлсөн
- Сэтгэцийн өөрчлөлттэй, гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд олгохгүй г.м.

ЯПОН УЛС

Япон улсад 40 түүнээс дээш жил шимтгэл төлж даатгагдсан иргэн 65 насанд хүрэхээс өмнө тэтгэвэр тогтоолгох боломжтой байдаг. Япон улс эрэгтэйчүүдийн тэтгэврийн насыг 2013-2025 онд 65, эмэгтэйчүүдийн тэтгэврийн насыг 2018-2030 онд 60 нас хүргэх чиглэл баримталж байна. Японд - тэтгэврийн даатгал гурван шатлалтай:

- Улсын - суурь даатгал
- Байгууллагын даатгал

- Хувийн даатгал

Япон хүн бүрт тэтгэврийн нэрийн данс байж, ажилласан сар, жилийн тоогоор тэр нь өсөж байдаг. Гол зүйл нь тухайн хүн өөрийн хүсэлтээр тэтгэврийн хувийн даатгалд даатгуулсан мөнгөө бусдад шилжүүлэх, бэлэглэх, гэрээслэх, өвлүүлэн үлдээдэг. Өөрөөр хэлбэл ид насан дээрээ ажиллаж байгаад гэнэтийн байдлаар амь насаа алдвал уг мөнгө нь төрд харьяалагдах бус тухайн хүний аль нэг төрөл төрөгсөд, хамаатан саданд өгдөг байна.

Япон улсын “Тэтгэврийн хувийг тодорхойлох тухай хууль”⁴⁴-ийн

Дэд дөрөвдүгээр хэсэг

Нас барагсдын тэтгэврийг өвлүүлэх хэлбэр

41 дүгээр заалтад: Тэтгэвэр авагч нас барсанаас хойш дараахь байдлаар тэтгэвэр (үлдсэн хүмүүст) өвлөгдөнө. Тухайн хүн гэрлэсэн болон нас барахаас өмнө гэрлэлтээ цуцлуулсан ч эхнэр, нөхөр, хүүхдүүд, эцэг, эх, ач зээ, эмээ өвөө төрөл төрөгсөд энэ заалт үйлчилнэ. Үүнд:

- Эхнэр, нөхөр,
- Хүүхэд, эцэг эх, ах эгч, ач зээ, өвөө эмээ болон тэдэнтэй хамт амьдарч байсан төрөл төрөгсөд г.м.,
- Дээрх хүмүүсээс гадна хамаатан садан, нас барагчаар тэжээлгэж байсан хүмүүс,
- Тэр хүнээс хамааралгүй мөртлөө хамаатан садан.

Мөн онцгой тохиолдолд өргөж авсан эцэг эх нь төрүүлсэн эцэг эхээс илүү давуу эрхтэй. Өргөж авсан эцэг эхийн өвөө эмээ нь мөн давуу эрхтэй. Хоёр болон түүнээс дээш хүмүүс тэтгэвэр өвлөх бол хүний тоонд харьцуулан хувааж өгөх зарчимтай. Өвлөхөөр санал гаргагч байхгүй бол үлдсэн хэн нэгэн хүнд өвлүүлэн өгч болно. Нас барсанаас хойш 5 жилийн дотор тэтгэвэр авагч тогтоогдохгүй бол “өвлөх хүнгүй” гэж тооцно. Уг хуулийг 2001 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсөн байна.

ЭСТОНИ УЛС

Эстони улс нь тэтгэврийн нэрийн дансаа өвлүүлэхийг “Тэтгэврийн сангийн тухай хууль”⁴⁵-аар зохицуулдаг. Энэ хуулийг 2004 оны 5 дугаар сарын 1-ээс мөрдөж эхэлсэн байна. Энэ хууль нь тэтгэврийн даатгалаас гадна нэрийн дансанд нэмэлт орлогоос төлбөр тооцоо хийх нөхцлийг бүрдүүлдэг.

Нэрийн данс нь доорхи төрлүүдтэй:

- Мандаттай (Тэтгэврээ тогтмол хугацаанд авдаг)
- Нэмэлт (тэтгэврээ календарийн сараар авдаг)

Тус хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 1 дүгээр хэсэгт нэрийн данс шинээр нээх зарчимд:

1. Тухайн хүн жилд нэг удаа нэрийн дансаа нээлгэхийн тулд өргөдөл гаргаж санхүүгийн менежер холбогдох хүмүүст хандана.
2. Жилийн эхний 1дүгээр сарын 1-нд гаргаж өгөх эрхтэй.
3. Өргөдлийг доор дурьдсанаар бүрдүүлнэ.
 - а) Овог нэр

⁴⁴ Pension Reform Act, 1992.

⁴⁵ Defined Contribution Pension Law, 2001.

- б) Хувь хүний код, баримт бичиг
- с) Холбоо барих утас, хаяг гэх мэт (эрх бүхий газрын шаардлагыг хангасан байна)

Өргөдлийн хүлээн авагч байгууллага:

1. Тэтгэвэр авагчийн нэр
2. Мандатын эрхийн дагуу хүлээн авагч байгууллага нь дүрэм журмын дагуу баталгаажуулна.
3. Тухайн хүний зөвшөөрсөн эсэхийг баталгаажуулна.
4. Өргөдөл гаргасан он сар өдөр гарын үсгийг баталгаажуулна. Хэрэв тухайн хүн ирж гарын үсэг зурах боломжгүй бол интернэтээр гарын үсгийг явуулж болно.
5. Шаардлага хангасан өргөдөл ирүүлээгүй бол бүртгэхээс татгалзаж болно.
6. Өргөдөл хүлээн авахаас татгалзсан байгууллага өргөдөл гаргагчид ямар шалтгаанаар татгалзсанаа хариу мэдэгдэнэ. Өргөдөл хүлээн авахаас татгалзсан хуулийн заалтаа тодорхой бичнэ.
7. Шалтгаан
8. Он сар өдөр, хугацаа, жил бүрийн 1 дүгээр сарын 1-ээс 10 дугаар сарын 31 хүртэл хүлээн авна. 11 дүгээр сарын 1-ээс 12 дугаар сарын 31-ний хугацаанд ирсэн өргөдлийг дараа жилд нь тооцно.
9. Тус байгууллагын санхүү дүрэм журмын дагуу баталсан маягтаар мэдээллээ өгнө.

28 дугаар зүйл: Өв залгамжлагчийн тухай

- Нэрийн дансыг өв залгамжлуулж болно.
- Нэрийн дансыг зөвхөн хувь хүнд гэрээслэнэ.
- 29.1-д заасны дагуу өргөдлийг тухайн хүний хуулийн төлөөлөгч гаргана. (хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн)
- Тэтгэвэр авагч өв залгамжлагчгүй бол тухайн хүний эзэмшсэн нэрийн данс нь хуулийн тодорхой заалтуудын дагуу цуцлагдана. Цуцлагдсан тохиолдолд тэтгэврийн мөнгө нь тэтгэврийн сандаа үлдэнэ.
- Бүртгэгч нь энэ хуулийн 29.3-т заасны дагуу өв залгамжлагч 10 жилийн дотор гарч ирэхгүй бол цуцлагдана.
- Хэрвээ нэрийн дансаа нээж амжаагүй нас барсан тохиолдолд тэтгэврийн мөнгө тэтгэврийн сангийн дансруу шилжинэ.

УКРАИН УЛС

Украин улсад тэтгэврийг өв залгамжлуулах талаар харилцаа нь сайн дурын тэтгэврийн (төрийн бус) харилцааны хууль болон Иргэний хуулиар зохицуулагддаг байна. Украины **“Сайн дурын тэтгэврийн (төрийн бус) харилцааны хууль”**⁴⁶

10 дугаар хэсэг. Тэтгэврийг өвлүүлэх

66 дугаар зүйл. Хуримтлагдсан тэтгэврийг хуваарилах болон өв залгамжлах

1. Гэрлэлтийн гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол гэрлэснээс хойшхи тэтгэврийг дундын

⁴⁶ Funded pensions act, 2004

өмч гэж үзнэ. (тэтгэврийн фонд, даатгалын байгууллагад даатгуулсан тэтгэвэр, тэтгэврийн нэрийн дансанд байгаа тэтгэвэр) Гэрлэлтээ цуцлуулсан тохиолдолд аль нэг тал өөрийн нэрийн дансыг нээх тэтгэврийн фондыг сонгож, өөрт оногдох хувиа байршуулах тэтгэврийн фонд, даатгалын байгууллагад нэрийн дансаа нээхийг өөрсдөө сонгодог байна. Ингэхийн тулд урьд нь тэтгэвэр авч байсан байгуулагадаа бичгээр мэдэгдэл өгнө.

2. Тэтгэврийг өвлүүлэх нь Украины Иргэний хуулиар зохицуулагддаг байна. (өв залгамжлагчийг тодорхойлдог)
3. Даатгуулагчаас гэрээнд заасан хугацаанд тэтгэврийн даатгалын шимтгэл нь хугацаандаа орж ирэхгүй тохиолдолд тэтгэврийн фондын дарга, даатгалын компани болон банк шалтгааныг нь тодруулна. Энэ нь (тухайн хүн) нас барснаас болсон тохиолдолд тэтгэврийн шимтгэл төлж байсан хүний оршин сууж байсан газрын Нотариатын газарт ажлын 10 хоногийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ. Өв залгамжлагч нь (Иргэний хуулийн дагуу) нас барсан хүний харилцаж байсан фонд, байгууллагад бичгээр мэдэгдэнэ.
4. Банк болон даатгалын байгууллага нь (хуулинд заасны дагуу) энэ хугацаанд хориг тавиагүй бол өв залгамжлагчид тэтгэврийг өгнө гэж заасан байна.

Украин улс тэтгэврийн шинэчлэлийг Европын стандартад нийцүүлэн боловсронгуй болгосон байна. Засгийн газрын тэтгэврийн сангаас гадна сайн дурын тэтгэврийн системийг хэрэглэх болсноос гадна мөн тэтгэврийн насыг дээшлүүлэхээр тусгагдсан байна. Тэтгэврийн шинэчлэлд дараахи 3 хувилбарыг (систем) тусгасан:

1. Төрөөс заавал санхүүжихгүй
2. Төрөөс заавал санхүүжих
3. Сайн дурын хувийн тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл төлөх

Дээрхи 3 систем нь Европын ихэнх орнуудад байдаг. Украины хуучин систем нь тэтгэврийн ялгаа их байсан бөгөөд тэтгэврийн хэмжээ харилцан адилгүй дээд тал нь 5000 доллар авч байхад доод тал нь 90 доллар авч байсан тэтгэврийн ялгааг арилгасан байна.

Дүгнэлт

Судалгаанд тэтгэврийн нэрийн дансыг өвлүүлэх эрх зүйн зохицуулалттай орнуудаас Герман, Япон, Эстони, Украин зэрэг орны бие даасан хуулийн зохицуулалтыг судлан үзээд дараахь дүгнэлтэнд хүрч байна. Үүнд:

1. Өвлөх эрх бүхий субъект: Нас барсан тэтгэвэр авагчийн гэрлэлтээ батлуулсан эхнэр, нөхөр байх нийтлэг шаардлага байна. Үүнээс Япон улсад хүүхдүүд, эцэг эх, ач зээ болон эмээ өвөө нь тэтгэврийн өвлөгч байх боломж эрх зүйн зохицуулалтын хувьд нээлттэй байна. Украин улсын хувьд гэрлэснээс хойшхи тэтгэврийг дундын өмч гэж үздэг байна.
2. Өв залгамжлалын процесс: Тэтгэврийн нэрийн данс болон тэтгэврийн өв залгамжлалын нарийвчилсан процесс нь тухайн улсын Иргэний хуульд тусгайлан заасан зохицуулалтын дагуу явагдана.
3. Тэтгэврийг өв залгамжлуулахгүй байх тохиолдолд: Судалгаанд сонгосон орнуудын хууль тогтоомжид заасан дараахь тохиолдол өвлүүлэхгүй буюу өвлүүлэхээс татгалзана. Үүнд:
 - Өвлөгч тэтгэвэр авагчийн нас барахад нөлөөлсөн
 - Гэмт хэрэг үйлдсэн
 - Өв залгамжлагч нь тогтоогдохгүй (хуулиар заасан хугацаанд)
 - Дансаа нээлгэж амжаагүй байхдаа нас барсан зэрэг тохиолдлуудад өв

залгамжлалын харилцаа үүсэхгүй байна.

4. Хувийн тэтгэврийн даатгалын гэрээ байгуулсан тохиолдолд гэрээндээ заасны дагуу өвлүүлэх эрх үүсдэг байна.
5. Тэтгэврийн даатгалын эв санааны нэгдлийн тогтолцоотой үед төлсөн шимтгэлийг өвлүүлэх боломж хязгаарлагдмал байна. Тухайлбал:
6. Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг
 - Төр
 - Даатгуулагч
 - Ажил олгогч

төлдөг тохиолдолд, бүх шимтгэлийг өвлүүлэх үү, зөвхөн даатгуулагчийн төлсөн шимтгэлийн үлдэгдлийг өвлүүлэх үү гэсэн асуудал гарч ирэх боломжтой юм.

* * *

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ:

1. Defined Contribution Pension Law, 2001.
2. Pension Reform Act, 1992.
3. Закон Украины. О негосударственном пенсионном обеспечении. 2003год.
4. Funded pensions act, 2004

